

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Vasárnap. Képes családi heti újság jelenik meg e czim alatt új évtől kezdve *Nagy Károly* ref. theol. tanár szerkesztésében Kolozsvárt. A lap czélja épületes olvasmányokat nyújtani a hívek számára. A megjelent számok vezető cikkei, elbeszélései, versei meg képei azt mutatják, hogy egészséges irányban törekszik közre hatni népük vallásos életének fejlesztésére.

Szolnok-Doboka vármegye monographiájának II. és III. kötete is megjelent Deesen igen diszes kiállításban számos illusztrációval ellátva. E művet Réthy László és Tagányi Károly közreműködésével *Kádár József* szerkeszti, ki történetíróink sorában Szolnok-Doboka multjáról már eddig is kiadott számos munkájáról ismeretes. A minket közelebből is érdeklő III-dik kötet nagy részét Deés város ismertetése foglalja el. A XVI. sz. második felében élénk táral az unitárius Deés képe is. Részletesen megismerkedünk az óvári toronynyal, melyet az unitárius városi tanács ujított meg 1578-ban. Rajta van ma is az akkori unitárius lelkésznek, Deési Lukácsnak neve. Később a szombatosok tragoediájával ismerkedünk meg. A „deési complanatio“ előadása a szerkesztőnek mindenre kiterjedő szorgalmát dicséri. A következő százból a deési boszorkányok üldözéséről is olvashatunk a kor műveltségét jellemző igen becses adatokat. Általában e sok fáradsággal egybegyűjtött és nagy költséggel kiadott monographia dicsekedése lehet a vármegye intéző köreinek, kik élükön br. Bornemisza főispánnal semmi áldozatot sem kíméltek, hogy a millennium korából megyéjök hű képét örökítsék meg az utódok tauulságára. Azt mondanunk sem kell, hogy e hazafias vállalat a különböző nemzetiségű lakosság között mily nagy hatással lehet az igaz hazaszeretet kifejlesztésére.

K. F.

Adatok a Teleki-könyvtár történetéhez. Ismerteti *Biás István* Marosvásárhelyt, 1901. 13. l. Ehhez hasonló kis füzetekben tárja fel az ifjú szerző szülővárosának multját. Nem rég adta ki a város 1848/49. évi történetére vonatkozó adatokat is, s a zenélő kút híres mesterének, Bodornak, vázlatos életrajzát. A mellett fölemlítsére méltó, hogy Biás a kézirati történetforrások felkutatása érdekében fáradságot nem ismerő szorgalommal és kitarással működik. S ha a latin és magyar nyelv mysteriumaiba is sikerül neki behatolni, érdekes emléket állíthat magának történetbúváraink sorában.

K. F.

KÜLÖNFÉLÉK.

Victoria angol királynő, hosszú és dicsőséges uralkodás után, jan. 22-én az osborne-i királyi kastélyban elhunyt. 1837-ben jun. 20-án lépett a trónra IV. Vilmos után, kinek közelebbi örökössei nem voltak. Kent herczegnek, III. György negyedik fiának volt a leánya s 1819. máj. 24-én született Londouban a Kensington palotában. Uralkodása alatt népének alkotmányos szabadságát mindig tiszteletben tartotta. Az angol püspöki egyház mellett a többi vallásfelekezetek is teljes vallásszabadságot élveztek. A százév elején még alig türt unitárius gyülekezeteknek felvirágzása Victoria királynő uralkodása idejére esik. A magyar nemzetre felejtethetlen lesz mindig a magyar politikai menekülteknek befogadása, az a rokonszenv, melyet az angol királyi családban ápoltak a nemzet iránt, s mely a menekültek útján és a Teck hèrczeg családjának magyar rokonsági viszonya útján átment aztán az egész angol nemzetbe. Annyira élő a magyarok iránti rokonszenv, hogy Londonban a nép az osztrák-magyar követséget nem is nevezi más-képpen, csak „Hungarian Embassy“-nak, „Magyar követségnek“. Victoria királynő uralkodása emlékezetes lesz mindig a magyarokra!

Főt. Ferencz József püspök úr az Egyh. Képv. Tanácshoz a vallás- és közoktatásügyi ministerhez intézendő feliratot terjesztett be. Az államkormány néhány év óta a ref. és ág. hitv. egyházak közalapjainak évenként bizonyos összeget ad, sőt a legújabb költségvetésben az erdélyi róm. kath. egyház közalapja számára is újabb összeg van felvéve. Az indokolás, hogy az egyházak közalapjaikkal hazafias és közmívelődési czélokot szolgálnak. Ily elv mellett miért kellene az unitárius egyház közalapjának kimaradni? mikor eme czélok szolgáltatásban ez az egyház hátra nem marad. Miért kimaradni éppen egy szabadelvű kormány alatt?!

A székely ügy. „A marosvásárhelyi székely asztaltársaság“ egy füzetet adott ki a Romániába kivándorolt székelyekről. Adatai szerint 100 ezerre lehet tenni a romániai magyarok számát, kik közül 70—80 ezer már százévek óta lakik Romániában s közönségesen